

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน ทำให้ประเทศต้องเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญนั้นคือ การพัฒนาคุณภาพของคน ซึ่งการพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นได้ ทางหนึ่งที่สำคัญคือการส่งเสริมการศึกษาให้เกิดขึ้น ส่งผลให้การจัดการศึกษาจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะหากคนในสังคมได้รับการศึกษาก็จะส่งผลต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดแนวทางการเรียนรู้ไว้ในหมวดที่ 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลได้นั้นทำให้รัฐบาลมีแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาตลอดมา ตลอดจนสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนนักศึกษาในทุกระดับ เพื่อที่จะให้บุคคลเหล่านั้นสำเร็จการศึกษาออกมาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน เหมือนที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 มาตรา 80 (ราชกิจจานุเบกษา, 2550 : 23-24) บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รัก สามัคคี ปลูกจิตสำนึกเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานับว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพของคนควบคู่กับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีความจำเป็นต้องพัฒนาหลาย ๆ ด้านไปพร้อมกัน สถาบันอุดมศึกษาจึงนับว่า เป็นแหล่งผลิตกำลังคนและทรัพยากรทางปัญญาที่สำคัญของประเทศ และเป็นสถาบันทางสังคมที่ บทบาทสูง ในอันที่จะส่งเสริมต่อการพัฒนาประเทศให้เกิดความเข้มแข็ง เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและ การเรียนรู้ คู่คุณธรรม จากการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในปัจจุบัน มี จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตในแต่ละสาขาวิชาที่เปิดทำการสอน ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลง ของสังคม การสร้างและการผลิตกำลังคนในระดับอุดมศึกษาจะต้องมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและบุคลิกภาพที่สามารถแข่งขันกับบุคคลอื่นได้ในระดับสากล มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งนับเป็นภารกิจหน้าที่ที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาที่ จะต้องเร่งผลิตกำลังคนให้มีความทันสมัย เพื่อให้สอดคล้องและตรงต่อความต้องการที่แท้จริงของ ตลาดแรงงานและสังคมภายในประเทศ

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการผลิตคนจำเป็นที่ จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้อุดมศึกษาสามารถเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพ การสร้างมาตรฐานและ การประเมินคุณภาพการศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยกระดับคุณภาพดังกล่าว ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและ ระบบการประกันคุณภาพว่า กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาทุกระดับการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกัน คุณภาพภายนอก (มาตรา 47) ทั้งนี้ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 48)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่จะเป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบในการผลิตครู พัฒนาคุณภาพครู และเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงมีเป้าหมายในการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งบัณฑิตของมหาวิทยาลัยจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมในการทำงาน ตลอดจนหลักสูตรที่เปิดสอนจะต้องมีคุณภาพ สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน และสามารถผลิตบัณฑิตที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานได้

ดังนั้นการสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะบัณฑิตซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษาจึงถือเป็นงานที่ทางมหาวิทยาลัยให้ความสนใจและปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในฐานะที่เป็นคณะที่สร้างบุคลากรทางการศึกษา และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในฐานะที่เป็นคณะสร้างบัณฑิตร่วมกับคณะครุศาสตร์ได้ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการพัฒนากำลังคนเพื่อนำพาสังคมให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตามนโยบายของการประกันคุณภาพการศึกษา จึงได้จัดทำประกันคุณภาพของแต่ละหลักสูตรของคณะอย่างต่อเนื่อง เพราะผลผลิตของหลักสูตรและคุณภาพของบัณฑิตจะเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของหลักสูตร ตลอดจนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบการประกันคุณภาพของคณะและมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามจากการติดตามประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในปีการศึกษาที่ผ่านมา ๆ มา พบว่าบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ยังขาดความคล่องแคล่วในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะบัณฑิตยังมีผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งทักษะดังกล่าวเป็นทักษะที่เน้นเรื่องการใช้อุปกรณ์สำนักงาน การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตลอดจนความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่บัณฑิตยังไม่ชำนาญ ทำให้หลักสูตรจำเป็นต้องหาวิธีการ ตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษามีความชำนาญในทักษะดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งเป็นคณะที่รับผิดชอบหลักสูตรภาษาไทยร่วมกับทางคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2558 และ 2559 โดยเก็บข้อมูลหลังจากที่บัณฑิตสำเร็จการศึกษาแล้วภายในระยะเวลา 1 ปี เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ อีกทั้งนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ทำการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บัณฑิต หัวหน้าหน่วยงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2558 และในปีการศึกษา 2559

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บัณฑิต/หัวหน้าหน่วยงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2558 จำนวน 59 คน และปีการศึกษา 2559 จำนวน 32 คน รวมทั้งสิ้น 91 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากข้อมูลที่บัณฑิตให้ไว้ในแบบสอบถามสภาพการทำงานทำของบัณฑิต รุ่นปีการศึกษา 2559-2560

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

2.2 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานและคุณลักษณะบัณฑิต

3. ขอบเขตด้านเวลา

งานวิจัยนี้ดำเนินการในปีงบประมาณ 2561

4. ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ที่ใช้ดำเนินการวิจัยได้แก่ หน่วยงานที่บัณฑิตของหลักสูตรปฏิบัติงานอยู่ ณ ปัจจุบัน และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต และ คุณลักษณะตามอัตลักษณ์

ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหน่วยงาน หรือบุคคลที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา หน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชนที่รับบัณฑิตปฏิบัติงาน

การทำงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หมายถึง บัณฑิต
ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในปีการศึกษา
2558-2559

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความพึงพอใจ ตลอดจนความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตหลักสูตร
ภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ได้ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างในการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ทั้งสองปีการศึกษา
3. ได้ทราบข้อเสนอแนะของผู้ใช้บัณฑิต/หัวหน้าหน่วยงานที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต
เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาในหลักสูตรต่อไป